

N:o 8.

Ank. till Riksd. kansli den 25 april 1898. kl. 3 e. m.

*Första Kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande n:o 4, öfver
väckta motioner om ändring af kongl. förordningen den 24
oktober 1885 angående handeln med vin, maltdrycker m. m.*

Inom Andra Kammaran hafva följande motioner blifvit väckta
angående ändring i nu gällande förordning angående handel med vin
och maltdrycker den 24 oktober 1885, nemligen:

n:is 54 och 224	af herr	<i>J. Byström,</i>
»	66 » »	<i>M. Schenström,</i>
»	97 » »	<i>C. A. Carlsson i Hede,</i>
»	138 » »	<i>W. Styrlander,</i>
»	166 » »	<i>A. Wiklund,</i>
samt »	204 » »	<i>P. Waldenström m. fl.</i>

Herr *Byström* föreslår (n:is 54 och 224):

att Riksdagen behagade hos Kongl. Maj:t begära sådan ändring
af § 12 mom. 1 i Kongl. Maj:ts nådiga förordning angående försäljning
af vin, maltdrycker, kokadt kaffe och andra tillagade, icke spirituösa
drycker af den 24 oktober 1885, att den måtte få följande lydelse:

1. Den, som, utan att hafva i stadgad ordning dertill erhållit rättighet, i stad eller på landet utskänker vin eller maltdrycker eller på landet idkar försäljning af vin eller maltdrycker för afhemtning till mindre belopp än tio liter eller kringför och försäljer sådana drycker till mindre än nämnda belopp, böte första gången *från och med tio till och med ett hundra kronor* och andra gången *från ett hundra till och med två hundra kronor*. Sker det tredje gången eller oftare, vare bot *från två hundra till och med fyra hundra kronor*. Har förbrytelse, hvarom nu är sagdt, skett å sön- eller helgedag, ökas straffet med böter *från och med tio till och med femtio kronor*.

Idkar någon sådan försäljning, som i § 8 är nämnd, utan att hafva derom gjort anmälan eller dertill erhållit tillstånd, efter som för hvarje fall är stadgadt, eller öfverskrider någon den rättighet till sådan försäljning eller till utskänkning af vin eller maltdrycker, han erhållit, böte *från och med tio till och med fyratio kronor*.»

Herr *Schenström* föreslår (n:o 66):

»att Riksdagen behagade i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till sådan ändring i 12 § 1 mom. uti kongl. förordningen angående försäljning af vin, maltdrycker m. m. den 24 oktober 1885 och hvad dermed kan hafva sammanhang, att för öfverträdelse af den gästgifvare eller skjutsstationsföreståndare medgifna rättighet att försälja maltdrycker till förtäring på stället komme att stadgas samma straff som för annan person, den der olofligen försäljer maltdrycker.»

Samma hemställan fastän i andra ordalag gör herr *Wiklund* (n:o 166).

Herr *C. A. Carlson* i Hede föreslår (n:o 97):

»att Riksdagen behagade i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes vidtaga sådan ändring i gällande förordning, att icke heller från tillverkningsställe må utöfvas försäljning af vin och maltdrycker i mindre parti än tio liter under de tider å sön och helgedagar, då sådan försäljning ej får å andra försäljningsställen ega rum.»

Herr *Styrlander* föreslår (n:o 138):

»att Riksdagen ville hos Kongl. Maj:t anhålla, det täcktes Kongl. Maj:t låta föranstalta om revision af gällande vin- och maltdrycks-

försäljningsförordning samt derefter låta utfärda förnyad förordning, innefattande, bland andra, bestämmelser:

1:o) att jemväl handeln med vin och maltdrycker till afhemtning, utom hvad beträffar från tillverkningsställena, göres beroende af särskildt tillstånd;

2:o) att dylik handel skiljes från annan handel;

3:o) att hvarje tillstånd till försäljning af vin och maltdrycker till förtäring på stället eller afhemtning göres beroende af kommunens medgifvande;

4:o) att, hvad beträffar försäljningen af dessa drycker genom kringföring, stadgas förbud dels för den, som ej är tillverkare, att dem genom kringföring försälja och dels för tillverkare att försälja dem genom kringföring annorledes än inom hus åt der boende eller å fartyg direkt från tillverkningsstället genom tillverkaren eller hans folk och till mängd ej understigande tio liter;

5:o) att strängare straff för öfverträdelse af förordningen, särskildt vid iteration, bestämmas;

6:o) att förbud stadgas för försäljningsstälernas öppenhallande å landsbygden vid förrättningar, som föranleda till större folksamlingar, samt under sön- och helgdagar utom vid måltider åt spisande gäster; och

7:o) att kommunalmyndigheterna måtte medgifvas högsta möjliga rätt att fort och verksamt ingripa, när medgifna eller eljest förefintliga rättigheter missbrukas.»

Slutligen föreslå herr *Waldenström* m. fl.:

»att Riksdagen i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhåller, det täcktes Kongl. Maj:t låta omarbета nu gällande nådiga förordning angående försäljning af vin och maltdrycker m. m. af den 24 oktober 1885, så att den bättre än nu må kunna motverka den dryckenskap och deraf föranledda oordningar, som, enligt hvad erfarenhet visat, vållas genom missbruket af vin och de starkare maltdryckerna.»

Med afseende på hvad ifrågavarande motionärer till stöd för sina yrkanden anfört, tillåter sig utskottet hänvisa till sjelfva motionerna samt till hvad Andra Kammarens tillfälliga utskott n:o 2 i sitt utlåtande n:o 18 anfört.

Sedan bemälda utskott på sid. 15—60 i detta sitt utlåtande afgifvit en utförlig redogörelse öfver den äldre lagstiftningen i ämnet

samt öfver hufvudpunkterna af den behandling, som frågan rönt i Riksdagen redan 1885, fortsätter utskottet:

»Hvad då först angår motionerna n:is 54 och 224, 66 samt 166, så är utskottet ense med motionärerna, att nu gällande bestämmelser om straff för olaga försäljning, vare sig för gästgifvare eller för andra, äro alltför lindriga för att kunna verka hvad de åsyfta, hvilket erfarenheten också ådagalagt. Då emellertid utskottet ämnar med anledning af motionerna n:is 138 och 204 tillstyrka en allmän revision af förordningen, så anser utskottet icke lämpligt att afgifva något särskildt yttrande öfver de nya straffbestämmelser, som motionärerna föreslå. Vid en eventuel revision kunna ju andra bötesbestämmelser eller jemte höjda böter äfven andra åtgärder till öfverträdelsers förebyggande finnas ändamålsenliga, och revisionen bör då icke vara bunden af något uttalande från Riksdagens sida om bestämda bötesbelopp.

Likaså delar utskottet herr Carlssons (motion n:o 97) åsigt, att vin och maldrycker icke böra få från tillverkningsställe säljas i mindre parti än 10 liter under tider å sön- och helgdagar, då sådan försäljning ej får ega rum å andra försäljningsställen. Men då vid en eventuel revision äfven denna fråga måste komma under ompröfning, så anser utskottet icke lämpligt, att Riksdagen gör något särskildt uttalande derom.

Herr Styrländer har (motion n:o 138) vid sitt yrkande på en allmän revision af nu gällande förordning föreslagit vissa positiva bestämmelser, som borde komma in i den nya förordningen. Enligt den nu gällande förordningen måste hvar och en, som *på landet* vill sälja vin eller maldrycker till afhemtning *i mindre quantitet än tio liter*, begära särskildt tillstånd dertill, derest försäljningen icke sker från tillverkningsstället. Motionären yrkar, att *ingen*, alltså *hvarken i stad eller på landsbygd*, skall ega rätt att utan särskildt tillstånd af högsta polismyndigheten i länet sälja vin och maldrycker till afhemtning *i någon om än så stor quantitet*, derest det icke sker från tillverkningsställe. Enligt nu gällande förordning eger Konungens befallningshafvande att i vissa fall *för kortare tid än år meddela rättighet* att utskänka vin och maldrycker. Motionären yrkar, att *hvarje* tillstånd till försäljning af vin och maldrycker skall göras beroende af kommunens medgifvande. Hvad kringföringen angår, får ingen *utan särskildt tillstånd genom kringföring försälja vin och maldrycker i mindre quantitet än tio liter*, derest försäljningen icke sker inom hus till derstädes boende eller å fartyg. Motionären yrkar dels *förbud för hvar och en, som icke är tillverkare*, att genom kringföring sälja nämnda

drycker, dels den inskränkning för tillverkare, som sjelf eller genom sitt folk kringför dem, att han endast får göra det *direkt från tillverkningsstället* — alltså icke från s. k. öltapperier eller filialer — samt till försäljning endast inom hus till der boende eller å fartyg och i kvantiteter *ej understigande tio liter*. Medan nu gällande förordning medgifver kronobetjent på landet och polismyndighet i stad rättighet att i händelse af oordningar å utskänknings- eller försäljningsställe på landet eller i stad utom stadens planlagda område, då större folksamling eger rum, förbjuda och förhindra försäljningens fortsättande vid tillfället, så yrkar herr Styrländer *rent »förbud för försäljningsställenas öppenhållande å landsbygden vid förrättningar, som föranleda till större folksamlingar, samt under sön- och helgdagar utom vid måltider åt spisande gäster»*.

Såsom af denna jemförelse synes, gå de inskränkningar, som motionären påyrkar, vida utöfver de nu gällande. Dessutom har han upptagit det sedan 1885 flera gånger upprepade yrkandet, att vin- och maltdrycks-handeln måtte skiljas från all annan handel. För öfverträdelse af förordningen påyrkar han strängare straff och för kommunalmyndigheterna »högsta möjliga rätt att fort och verksamt ingripa, när rättigheter missbrukas».

Utskottet har vid åtskilliga föregående riksdagar haft tillfälle att uttala sig angående öl- och vinhandelns skiljande från annan handel, och det vidhåller den mening, som finnes framställd senast i dess betänkande år 1897.

Hvad beträffar skärpta straffbestämmelser för öfverträdelser, har utskottet här ofvan sagt sin tanke. Hvad herr Styrländer säger om tillstånd och kommunens medgifvande, kan naturligtvis icke blifva lag i den utsträckning, som han föreslår, utan afseende på den kvantitet, hvori försäljningen sker. Om än den nuvarande kvantitetsgränsen, tio liter, skulle befinnas för låg, så måste dock alltid en kvantitetsgräns bestämmas, ofvanom hvilken handeln blir fri. Äfven för handeln med bränvin är en sådan gräns lagstadgad.

Utskottet kan icke heller i allo dela motionärens mening angående kringföringen. Skall sådan öfver hufvud vara tillåten, så lærer det vara af mindre vigt, om kringföraren är tillverkaren sjelf eller hans folk eller annan person, eller om kringföringens utgångspunkt är tillverkningsstället eller någon annan plats. För vinnande af det mål, motionären afser, skulle i stället förbud för tillverkare stadgas att hafva upplag af sina varor på annan plats än den, der tillverkningen sker. Motionären anser,

att en sådan åtgärd, som han föreslår, »skulle vara i tillverkarnes intresse, enär hvarje bryggeri då blefve hänvisadt till sitt naturliga verksamhetsområde och sluppe en konkurrens, som redan nu urartat till osundhet jemväl i affärshänseende.» Huruvida emellertid tillskapandet af ett sådant monopol för bryggerierna, hvart och ett inom sitt »naturliga verksamhetsområde», skulle lända till något gagn, kan väl på goda grunder anses tvifvelaktigt. Att kringföraren icke skulle ega rätt att inom hus till derstädes boende eller på fartyg försälja mindre än tio liter torde också vid närmare eftersinnande knappast kunna finnas vara af praktisk betydelse.

Den viktigaste anmärkningen mot hans förslag är emellertid den, att han icke skiljer mellan starkare och svagare maltdrycker. Han anser, att *om* en tillförlitlig gräns kan uppdragas mellan öl och svagdricka, så bör svagdrickat undantagas från den af honom önskade förordningen och likställas med de öfriga i § 8 af nu gällande förordning omförmälda dryckerna: kaffe, té, chokolad o. d. Men i annat fall tvekar han icke att utan afseende på dess alkoholhalt ställa det under samma stränga bestämmelser, som han påyrkar för handeln med vin och de starkare maltdryckerna. Utskottet kan icke dela hans tankar i detta afseende. Ej heller tror utskottet, att svenska folket skulle finna sig i att en så allmänt begagnad och i nykterhetskänseende oskyldig samt af det stora flertalet såsom nyttig ansedd dryck skulle i lagstiftningen behandlas såsom rusdryck.

I motionen n:o 204 hafva därför herr Waldenström och hans medmotionärer vid sitt yrkande på en revision af maltdrycksförordningen utgått från den förutsättningen, att en gräns uppdrages mellan starkare och svagare maltdrycker. Detta är också utskottets åsigt, och det hänvisar beträffande denna sak till sitt betänkande vid 1897 års riksdag.

Att den nu gällande förordningen icke är tillfredsställande, det anser utskottet tillräckligt ådagalagdt genom de från nästan alla delar af landet utgående klagomålen — klagomål som höjas icke blott af nykterhetssällskapen, utan äfven af de myndigheter, som hafva sig ålagdt att närmast vaka öfver ordningen. Derom bära äfven de af herr Styrländer i hans motion omnämnda och till utskottet aflemnade samt här ofvan refererade handlingar ett ojäfaktigt vittnesbörd. Utskottet har också senast vid förlidet års riksdag tillstyrkt förändringar, som synts utskottet ändamålsenliga. Då det emellertid visat sig, att önsknings, som Andra Kammaren framställt, icke kunnat vinna bifall af Första Kammaren, så

hafva motionärerna nu föreslagit att hos Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t måtte »taga frågan i hela dess vidd i öfvervägande» samt derefter låta omarbete förordningen af den 24 oktober 1885, så att den bättre än nu må kunna motverka missbruket af vin och maltdrycker samt deraf följande oordningar.

Utskottet vill understödja detta förslag. De hufvudprinciper, som enligt motionärernas mening borde vid en sådan omarbetning göras gällande, synas också utskottet rigtiga. Utskottet anser dock icke lämpligt, att Riksdagen genom något uttalande om detaljbestämmelser binder händerna på en blifvande revision. Äro grundprinciperna erkända, så behöfves intet annat, än att de konsekvent genomföras. Har man medgifvit, att förordningen om försäljning af vin och de starkare maltdryckerna bör bringas närmare förordningen om försäljning af bränvin, så säger det sig sjelft, att revisionen måste baseras på en genomgående jmförelse mellan de begge förordningarna.

Hvad angår den nödvändiga förutsättningen, att en gräns bestämmes mellan svagdricka och starkare maltdrycker, hvilken allt hittills synes hafva varit den stöttesten, som framför andra lagt sig hindrande i vägen för en tillfredsställande lösning, vill utskottet här återgifva, hvad det yttrade i sitt betänkande förlidet år:

»Att en skilnad mellan svagdricka och öl kan fixeras, torde få anses oomtvistligt, då det är af sakkunniga auktoriteter, deribland kontrollbyrån, erkänt. Utskottet vidhåller ock, att gränsen både kan och lämpligast bör bestämmas efter alkoholhalten. Detta är den enda gräns, som intresserar den stora allmänheten, emedan den ensam är af betydelse för nykterhetsarbetet. Vet derjemte tillverkaren, att en viss extrakthalt i vörten icke kan vid utjäsning utveckla öfver en viss alkoholhalt i drycken, så bör det icke möta någon svårighet för honom att vid svagdricksbrygd reglera vörtens extrakthalt så, att den utjästa drycken aldrig kan öfverstiga högsta i lag för sådan dryck tillåten alkoholhalt. Hvarken i kontrollbyråns underdåniga utlåtande af den 8 oktober 1892 eller i Första Kammarens utskottsbetänkande år 1896 förekommer något, som vederlägger denna slutsats.»

I herr professor Klasons utlåtande, som bifogades samma betänkande, framhölls visserligen, att alkoholhalten i en maltdryck var »en från dag till dag vexlande storhet». Men deraf följer alls icke, anmärkte utskottet, att alkoholhalten kan *växa huru långt som helst*. När den nått ett visst maximum, går den tillbaka. Men att dess maximum alltid beror på stam-

vörtens styrka, framgår äfven af professor Klasons utlåtande i öfrigt. Och så finnes då icke heller i detta något, som visar, att alkoholhalten icke kan hos oss lika väl som i Danmark i lagen läggas till grund för åtskillnaden mellan svagdricka och starkare maltdrycker. Utskottet förmenar äfven, att det är genom en reglering af vörtens extrakthalt som de egentliga svagdricksbryggerierna åstadkomma ett svagdricka, som aldrig når någon sådan alkoholhalt, att man från nykterhetsvänligt håll haft anledning till klagomål. Men hvad som är *möjligt* för dem, det bör vara *lätt* för de stora ölbryggerierna, som förfoga öfver vida större tekniska resurser.»

Utskottet tror ännu, att detta uttalande icke kan jäfvas. Beträffande möjligheten att verkställa den nödvändiga kontrollen i de fall, der grundad anledning kan förekomma att misstänka för stor alkoholhalt i dryck, som säljes såsom svagdricka, har utskottet på begäran dels från ingenjören i kontrollbyrån d:r Å. G. Ekstrand, dels från Stockholms helsovårdsnämnds kemist herr ingenjör K. Sondén mottagit redogörelse för de olika metoder, som för närvarande användas för utrönande af alkoholhalt i maltdrycker. Nämda redogörelser, som finnas såsom bilagor fogade till detta betänkande, synas utskottet visa, att en undersökning med så pass stor noggrannhet, som här vore erforderlig, icke kan möta synnerligen stora svårigheter, derest alkoholgränsen icke sättes för låg. För öfrigt torde det i de flesta fall vara lätt att få profven utförda å kemisk station eller apotek, der man är van vid kemiska undersökningar.

Efter hvad utskottet sålunda anfört, hemställer utskottet med ledning af motionerna n:is 138 och 204:

»1:o) att Andra Kammaren ville för sin del besluta, att Riksdagen i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhåller, det täcktes Kongl. Maj:t låta om-arbeta nådiga förordningen den 24 oktober 1885 i den riktning,

a) att ur densamma aflägsnas alla stadganden, såväl angående handel med de verkligen icke spirituösa dryckerna, kokadt kaffe, té, choklad och dylikt, som ock med svagdricka, som, ehuru spirituöst, likväl har så ringa alkoholhalt, att det icke kan hänföras till rusgifvande drycker,

b) att förordningen, i hvad den afser vin och de starkare malt-dryckerna, i tillämpliga delar bringas närmare förordningen om försäljning af bränvin;

2:o) att härmed äfven motionerna n:is 54 och 224, 66, 97 samt 166 må anses besvarade.

Sedan Andra Kammaren bifallit detta utlåtande, blef jemlikt § 63 mom. 3 i riksdagsordningen nämnda beslut genom utdrag af protokollet

delgifvet Första Kammaren, som hänvisat ärendet till sitt andra tillfälliga utskott.

Andra Kammarens beslut förutsätter tydligen uppdragandet af en lagfäst gräns mellan svagare maltdrycker (s. k. svagdricka) och starkare sådana drycker, ty i annat fall skulle icke med nödig säkerhet kunna af vederbörande myndighet afgöras, till hvilkendera af dessa båda kategorier det ena eller andra slaget af i förbrukningen ingående maltdrycker borde hänföras. Att denna gräns bör bestämmas efter alkoholhalten torde ligga i sakens natur, eftersom det är de särskilda maltdryckernas mer eller mindre berusande egenskaper, som skulle betinga deras olika ställning i lagstiftningshänseende. Detta framgår ock af beslutets ordalydelse, ty det säges i det med a) betecknade stycket af punkten 1, att ur förordningen om vin och maltdrycker skulle aflägsnas alla stadganden angående svagdricka, som »ehuru spirituöst, likväl har så ringa alkoholhalt, att det icke kan hänföras till rusgifvande drycker», hvarefter i det med b) betecknade stycket talas om »starkare» maltdrycker, således om dem, som hafva en högre alkoholhalt än förenämnda svagdricka. Alkoholhaltens afgörande betydelse härvidlag framhålles ock af Andra Kammarens tillfälliga utskott, då det åberopar sitt förlidet år afgifna utlåtande, der det yttrades, att alkoholhalten är »den enda gräns, som intresserar den stora allmänheten, emedan den ensam är af betydelse för nykterhetsarbetet.»

Att med nutida vetenskapliga hjälpmedel ett bestämmande af alkoholhalten i olika maltdrycker kan med erforderlig noggrannhet verkställas lider väl intet tvifvel. En annan sak är, huru man på ett praktiskt och ändamålsenligt sätt skall kunna åstadkomma fullt betryggande kontroll derå, att maltdrycker, som i handeln gå såsom »svagare», icke innehålla större alkoholhalt än den för dem lagligen bestämda. En sådan kontroll skulle naturligtvis kunna genom därför af staten anstälde kontrollörer ega rum vid bryggerierna, innan den färdiga varan derifrån utsläppes. Men den sannolikt högst betydliga kostnaden för en så vidlyftig apparat skulle i utskottets tanke lägga ett väsentligt hinder mot en dylik kontrollanordning, så vida nemligen icke maltdrycksbeskattning införes. I detta sammanhang kan utskottet icke underlåta att som sin mening uttala, att en dylik beskattning helt säkert skulle vara ett kraftigt verkande medel till ölförbrukningens inskränkande, både direkt genom varans fördyrande och indirekt genom möjliggörandet af så väl ända-

målsenlig kontroll som antagligen äfven andra anordningar i nykterhetens intresse. Men fråga härom föreligger icke nu och kommer kanske icke heller att föreligga, så länge för statens finanser icke behöfves en ny skattekälla af den betydendet, som den ifrågavarande skulle blifva.

Då således tanken på kontroll vid sjelfva bryggerierna måste för närvarande uppgifvas, återstår endast att tänka sig dess utförande på den i handeln utsläppta varan, således på de otaliga ställen rundt om i landet, der vissa maltdrycker såsom »svagare» fritt finge säljas och utskänkas, ty det vore ju just dessa maltdrycker, hvilkas alkoholhalt borde kontrolleras till förekommande eller beifrånande af lagöfverträdelser. Af Andra Kammarens tillfälliga utskott har visserligen antydts, att »i de flesta fall» kontrollproffen skulle kunna utföras å kemisk station eller apotek, men möjligheten häraf torde kunna på goda grunder betvivlas. De kemiska stationernas antal är allt för ringa, för att prof från alla delar af landet skulle kunna utan stor tidsutdrägt och andra olägenheter till dem i och för undersökning insändas, och deras för helt andra ändamål afsedda verksamhet skulle helt säkert genom dylika alltjemt återkommande undersökningar af maltdrycksprof förryckas. Hvad åter apoteken angår, lär man icke af deras innehafvare kunna fordra, hvarken att de skola vara försedda med de för ändamålet erforderliga vetenskapliga instrument eller att deras lokaler skola härtill lemna nödigt utrymme. Under sådana förhållanden funnes nog ingen annan utväg än att öfverlemna kontrollen åt de resp. polismyndigheterna, men utskottet vågar icke antaga, att dessa i allmänhet skulle vara kompetenta att verkställa så ömtåliga undersökningar som de ifrågavarande, hvilka enligt sakkunniges mening kräfva stor vana vid precisionsmätningar och endast med noggrant handhafvande af fullt korrekta instrument kunna lemna tillförlitliga resultat.

På grund af hvad utskottet sålunda anfört, anser utskottet det icke tillrådigt att i lag stadga en alkoholgräns, hvars behöriga iakttagande alldeles icke eller åtminstone endast på ett högst ofullständigt och otillförlitligt sätt skulle kunna öfvervakas. Och då härmed sjelfva förutsättningen för Andra Kammarens beslut under litt. a) måste anses hafva förfallit, kan utskottet icke tillstyrka Första Kammarerna att biträda denna del af berörda beslut.

Redan häraf följer, att utskottet icke heller kan tillstyrka biträdande af beslutet under litt. b), hvilket med det föregående stycket står i oskiljaktigt sammanhang. Men till detta sitt afstyrkande har utskottet äfven

andra skäl. Först och främst äro de i Andra Kammarens beslut begagnade uttrycken i utskottets tanke alltför litet bestämda. Om man än af herr Waldenströms motion kunde hafva någon ledning i afseende på de delar, hvori förordningen om vin och maldrycker skulle »bringas närmare» förordningen om försäljningen af bränvin, finnes dock ingen antydning om, huru långt öfverensstämmelse mellan de båda förordningarna borde åstadkommas. Vidare är utskottet visserligen öfvertygad om, att en inskränkning af ölförbrukningen vore ur nykterhetens synpunkt eftersträfvansvärd, men utskottet kan för sin del icke medgifva, att en jemförelsevis så litet alkoholhaltig dryck som ölet, hvilket ju dessutom eger något näringsvärde och allmänt begagnas som måltidsdryck, borde i lagstiftningsväg jemställas med bränvin.

En följd deraf, bland andra, skulle vara den, att på landsbygden försäljning af öl till afhemtning skulle skiljas från annan handel, och att i stad rätten till så väl försäljning som utskänkning af öl skulle upplåtas åt bolag. Förslag i båda dessa hänseenden förelågo för Första Kammaren så nyligen som vid 1896 års riksdag, men förkastades af kammaren efter en utförlig öfverläggning, hvarunder, bland annat, såsom skäl för afslag anfördes, att redan nu ingen finge på landsbygden sälja maldrycker till afhemtning i mindre mått än 10 liter utan tillstånd, och att sådant tillstånd icke lemnades i sådana fall, der oordning vore att befara; att, hvad försäljningen af större partier anginge, det vore bättre, att den handhades af landthandlande, som hade egen affär och något anseende, än att den utöfvades af andra, lösa personer, som icke hade sådan handel; att man icke borde vidtaga alltför restriktiva åtgärder mot maldrycksförsäljningen, så länge man icke funnit någon verksam kontroll i afseende på skiljandet af de svagare från de starkare af dessa drycker; att i städerna ett svårt slag skulle drabba en mängd handlande, hvilka nu tillhandahölle sina kunder vin och öl till afhemtning, men, om den åsyftade förändringen komme till stånd, skulle se en vigtig del af deras rörelse frångå dem; att ett monopol skulle tillskapas, hvilket mot ett stort antal bryggerier skulle vara orättvist och kunde leda till mångas ruin; samt att ingen garanti skulle gifvas för att det af bolagen tillhandahållna ölet vore en god och sund vara.

Dessa skäl synas utskottet fortfarande ega samma giltighet, som Första Kammaren tillade dem för två år sedan.

Ehuru utskottet sålunda icke kan tillstyrka Första Kammaren att på de grunder, Andra Kammaren anført, påyrka en revision af berörda

kongl. förordning, vill utskottet dock icke förneka behovet af en revision.

Genom de partiella förändringar, som denna förordning hvart eller hvart annat år undergått, har densamma blifvit allt mera svår att tillämpa, och redan af den anledningen synes det utskottet, att en revision af densamma är erforderlig.

Derjemte delar utskottet den åsigt, som tagit sig uttryck i motionerna n:is 54, 224, 66 samt 166, den nemligen, att nu gällande bestämmelser om straff för olaga försäljning äro allt för lindriga för att kunna verka hvad de åsyfta. Detta förhållande framgår oförtydligt deraf, att personer, som idka olaga försäljning, hellre utsätta sig för att erlægga återerade plikter än att upphöra med denna förderbringande rörelse. Slutligen hyser utskottet den uppfattningen, att åtskilliga restriktiva bestämmelser ytterligare måste vidtagas med afseende på öltkörningen på landsbygden. Visserligen har genom kongl. förordningen den 16 juli 1897 ett steg tagits i den rätta riktningen, men ehuru det ännu är för tidigt att bedöma verkningarna häraf, håller utskottet dock före, att lagstadgandet, såsom det nu är affattadt, icke kan förhindra, att landtbefolkningen tager skada af det sätt, hvarpå maltdrycker för närvarande hållas dem till handa.

Ehuru utskottet sålunda anser de af herrar Byström, Schenström och Wiklund väckta motionerna vara förtjenta af allt beaktande, men då Andra Kammarens beslut om en revision af nu gällande författning angående handeln med vin och maltdrycker m. m. eger en räckvidd och går i en riktning, som utskottet, på grund af hvad i det föregående anförts, icke kan förorda, återstår för utskottet endast att hemställa,

det Första Kammarerna icke måtte biträda Andra Kammarens beslut.

Stockholm den 25 april 1898.

På utskottets vägnar:

F. A. BOSTRÖM.

Reservation

af herr v. Möller.